

Polityka zagraniczna Korei Północnej wobec Korei Południowej i USA

Oskar Pietrewicz

Od września br. Korea Płn. zintensyfikowała próby raketowe, równocześnie sygnalizując możliwość wznowienia rozmów z Koreą Płd. i USA. Sygnały otwartości na dialog wskazują, że KRLD zależy na tym, aby kolejny prezydent Korei Płd., który zostanie wybrany w marcu 2022 r., był także przychylny dialogowi międzykoreańskiemu. Demonstrowanie zdolności militarnych służy z kolei wzmocnieniu pozycji Korei Płn. w ewentualnych negocjacjach z USA i przekonaniu ich do złagodzenia sankcji. Trudna sytuacja wewnętrzna nie skłoni KRLD do bardziej ugodowej postawy podczas rozmów.

We wrześniu i październiku br. Korea Płn. przeprowadziła testy raketowe, obejmujące m.in. pocisk hipersoniczny oraz pociski manewrujące i balistyczne wyrzucane z platformy kolejowej i z okrętu podwodnego (SLBM). W październiku zorganizowała ponadto wystawę „Samoobrona 2021”, w trakcie której zaprezentowała swój arsenał raketowy. W ostatnich tygodniach władze Korei Płn. wystosowały też kilka komunikatów dotyczących stosunków z Koreą Płd. i USA – między innymi podczas wrześniowej sesji parlamentu przewodniczący Kim Dzong Un utrzymał stanowisko ze [styczniowego zjazdu partii](#), zgodnie z którym KRLD w stosunkach z USA zamierza „odpowiadać siłą na siłę i dobrą wolą na dobrą wolę”. Kim wskazał też, że administracja Joe Bidena utrzymuje „wrogą politykę” wobec KRLD, co uniemożliwia prowadzenie dialogu. Oskarżył Koreę Płd. o eskalację napięć przez wspólne manewry z USA i rozwój jej arsenału militarnego. Zachował przy tym otwartość na dialog z sąsiadem.

Powyższe działania służą realizacji podstawowych [założeń polityki zagranicznej KRLD](#). Rozwój potencjału raketowo-nuklearnego ma wzmocnić zarówno odstraszenie, jak i pozycję negocjacyjną KRLD w rozmowach z Koreą Płd. i USA, w wyniku których miałyby dojść m.in. do złagodzenia sankcji. Równocześnie ostatnie posunięcia Korei Płn. świadczą o dostosowaniu jej polityki zagranicznej do nowych uwarunkowań: trudnej sytuacji wewnętrznej, zbliżających się

wyborów prezydenckich w Korei Płd. i polityki nowej administracji USA.

Kontekst wewnętrzny. Od stycznia 2020 r. Korea Płn. pozostaje zamknięta w związku z restrykcjami wprowadzonymi w reakcji na pandemię COVID-19. Ich skala zmusiła większość dyplomatów (w tym wszystkich europejskich) i pracowników organizacji humanitarnych do opuszczenia kraju. Drastycznie zmniejszyło to i tak ograniczone możliwości weryfikowania doniesień na temat sytuacji wewnętrznej państwa. Nie ulega jednak wątpliwości, że wprowadzenie ograniczeń pandemicznych pogłębiło dotychczasowe problemy północnokoreańskiej gospodarki wynikające z nieefektywnego zarządzania, sankcji międzynarodowych i klęsk żywiołowych. Władze KRLD przyznają, że sytuacja gospodarcza, zwłaszcza żywnościowa, jest trudna, ale nie precyzują skali problemów. Równocześnie utrzymują, że w kraju nie ma przypadków zakażenia wirusem SARS-CoV-2. Zamknięcie Korei Płn. ogranicza możliwość sprowadzania towarów pierwszej potrzeby, w tym leków, co według wywiadu Korei Płd. (NIS) wpływa na rozprzestrzenianie się chorób, m.in. duru brzuszego. Choć problemy żywnościowe są kluczowym wyzwaniem dla władz KRLD, zdaniem NIS sytuacja nie jest tak zła, jak służby sugerowały jeszcze wiosną. Wpływ na to może mieć częściowe wznowienie handlu z ChRL i przemysł, który zapewne jest podstawowym źródłem zaopatrzenia KRLD w towary.

Podejście do Korei Płd. Polityka KRLD wobec południowego sąsiada jest realizowana w kontekście wyścigu zbrojeń na Półwyspie Koreańskim i zbliżających się wyborów prezydenckich w Korei Płd. Północ uzasadnia rozwój swojego potencjału militarnego rozbudową zdolności wojskowych Południa. Przeprowadzone w ostatnich tygodniach próby SLBM i rodzimej rakiety kosmicznej wpisują się w [dążenia Korei Płd. do zwiększenia autonomii w wymiarze bezpieczeństwa](#). Z kolei planowane na marzec 2022 r. wybory prezydenckie w Korei Płd. skłaniają KRLD do ograniczenia postawy konfrontacyjnej. Zależy jej bowiem, by kolejny prezydent Republiki Korei kontynuował pojednawczy kurs Moon Jae-ina we wzajemnych stosunkach. W interesie KRLD jest wybór Lee Jae-myunga, reprezentującego to samo liberalne ugrupowanie co Moon, a nie Yoon Seok-youla, startującego z ramienia konserwatystów, który jest przeciwny dialogowi z Koreą Płn.

Aby utrzymać zainteresowanie Korei Płd. dialogiem międzykoreańskim, KRLD naprzemiennie zaostrza i łagodzi politykę wobec niej. Przejawem tego jest m.in. zamykanie i otwieranie kanałów komunikacji dwustronnej oraz utrzymywanie niejednoznacznego stanowiska wobec ofert dialogu ze strony Południa. Przykładem takiej postawy była reakcja na złożoną przez Moona propozycję politycznej deklaracji o zakończeniu wojny koreańskiej. KRLD początkowo odrzuciła ten pomysł jako bezwartościowy, po czym złagodziła swoje stanowisko, podkreślając, że może dojść do wznowienia dialogu międzykoreańskiego i rozmów na temat deklaracji, pod warunkiem że Południe porzuci „wroga politykę”. W ten sposób Korea Płn. nakłania Moona do uwzględnienia [swoich oczekiwań](#), głównie w kwestii przekonywania USA do złagodzenia sankcji.

Stosunki z USA. Od fiaska [szczytu w Hanoi w 2019 r.](#) w dialogu KRLD z USA utrzymuje się impas, który nie został dotychczas przełamany przez [administrację Bidena](#) ograniczającą się do sygnalizowania „gotowości do rozmów bez warunków wstępnych”. Taka postawa jest krytykowana przez Koreę Płn., której zależy, aby USA wznowiły rozmowy z uwzględnieniem jej warunków, w tym dotyczących złagodzenia sankcji. Próby raketowe – podkreślające rozwój północnokoreańskiego arsenału – mają skłonić USA do jak najszybszego rozpoczęcia negocjacji. Mimo wznowienia testów KRLD wywiązuje się jednak z ustanowionego przez siebie w 2018 r. moratorium, na mocy którego zawiesiła próby pocisków międzykontynentalnych (ICBM) i testy nuklearne. Świadczy to o niechęci do takiego eskalowania napięć, które groziłyby nałożeniem kolejnych sankcji i rezygnacją USA z rozmów.

KRLD stara się też wykorzystywać sprzeczności w sojuszu USA z Koreą Płd. Dostrzegając różnice w podejściu sojuszników do deklaracji o zakończeniu wojny koreańskiej (Korea Płd. ją popiera, USA pozostają krytyczne), KRLD sygnalizuje gotowość do dyskusji na ten temat. Na jej korzyść działa też rywalizacja USA z ChRL, pogłębiająca rozbieżności w ich podejściu do

sytuacji na Półwyspie Koreańskim. Chiny nie wywiązują się w pełni z przestrzegania sankcji i na forum Rady Bezpieczeństwa ONZ wspólnie z Rosją przekonują do ich złagodzenia. Elementem presji wywieranej na USA jest też instrumentalne powoływanie się na wnioski z raportów ONZ, które wskazują na negatywny wpływ sankcji na sytuację humanitarną w KRLD.

Wnioski i perspektywy. Mimo trudnej sytuacji wewnętrznej Korea Płn. będzie w kolejnych miesiącach nadal rozwijać potencjał militarny. Utrzymanie impasu w dialogu z USA może skłonić ją do demonstrowania i testowania elementów kolejnych rodzajów uzbrojenia, m.in. atomowych okrętów podwodnych, ICBM na paliwo stałe i taktycznej broni jądrowej, o czym [wspominał Kim Dzong Un w styczniu br.](#) Na podstawie dotychczasowego przebiegu negocjacji należy założyć, że problemy wewnętrzne nie skłonią KRLD do złagodzenia stanowiska w ewentualnych rozmowach z USA. Dodatkowo Korea Płn. może liczyć na wsparcie gospodarcze Chin, którym zależy na utrzymaniu północnokoreańskiego państwa jako bufora oddzielającego je od Korei Płd.

Do czasu wyborów prezydenckich w Korei Płd. ze strony Korei Płn. będzie utrzymywana deklaratywna otwartość na dialog międzykoreański. W zamyśle tego państwa taka postawa ma zwiększyć szanse liberalnego kandydata w wyborach. Korea Płn. może liczyć na to, że do końca kadencji Moon Jae-in będzie zabiegał o wznowienie rozmów, m.in. oferując pomoc humanitarną i medyczną. Dodatkowo Korea Płn. będzie działać na rzecz osłabienia spójności sojuszu USA z Republiką Korei, uwypuklając różnice w podejściu tych państw do KRLD.

Szansę na poprawę stosunków międzykoreańskich i relacji KRLD z USA może stwarzać zaangażowanie ChRL. W związku ze zbliżającymi się Zimowymi Igrzyskami Olimpijskimi w Pekinie Chiny mogą zachęcać strony do deeskalacji napięć i zainicjowania rozmów – wzorem [igrzysk w Pjongczangu w 2018 r.](#) Może być to utrudnione, ponieważ Korea Płn. została zawieszona przez MKOl z powodu rezygnacji z udziału w igrzyskach w Tokio (w związku z czym jej reprezentacja nie może wystąpić w Pekinie). Przeszkodą do wznowienia rozmów mogą być też dalsze napięcia w stosunkach Chin z USA, w tym sygnalizowany przez Bidena bojkot igrzysk.

W interesie UE i państw członkowskich jest utrzymywanie [elastycznego podejścia do KRLD](#). Poza wdrażaniem sankcji, uzasadnionych w kontekście kolejnych naruszeń przez nią rezolucji RB ONZ, państwa Unii powinny utrzymywać kontakty z północnokoreańskimi dyplomatami. Odnowienie spotkań unijno-północnokoreańskich z udziałem przedstawicieli rządowych i ekspertów (formuła „1,5 track”), wraz ze stopniowym włączaniem w ich przebieg uczestników amerykańskich i południowokoreańskich mogłoby ożywić kontakty dyplomatyczne i eksperckie między USA i Koreami. Ponieważ w ostatnich tygodniach KRLD zaczęła odbierać pomoc z WHO i UNICEF, UE powinna też monitorować możliwość wznowienia wsparcia humanitarnego dla Korei Płn.